

Σκεφτόμουν

«Αρχή παιδεύσεως εστίν η των ονομάτων επίσκεψις» έλεγαν οι αρχαίοι σοφοί. Δηλαδή, οι λέξεις και οι όροι (τα «ονόματα») έχουν σημασία (πρέπει να τις [επί-]σκεπτόμαστε). Ας σταθούμε λιγάκι στο όνομα: το «**Παραολυμπιακού**» τι σημαίνει; «Δίπλα», «παράλληλα» με τους Ολυμπιακούς, μας απαντούν από την Παραολυμπιακή Οικογένεια. Ναι, αλλά τότε, πού παραπέμπουν λέξεις όπως «παραπαιδεία», «παραοικονομία», «παραεμπόριο» κ.ά.; Δηλώνουν κάτι που είναι αλλά δεν είναι, ένα υποκατάστατο, κάτι περίπου κι όχι ακριβώς, κάτι **παρόμοιο** αλλά όχι το ίδιο. Καταλήγει το όνομα να ακυρώνει το ρόλο του Παραολυμπιακού Κινήματος, που είναι η συμμετοχή και η ισότητα των ανθρώπων, ανεξάρτητα από την αναπηρία τους.

Ο προβληματισμός έχει και συνέχεια. Η διεξαγωγή των Π.Α. μετά τους Ολυμπιακούς ή πάντως σε διαφορετικές χρονικές περιόδους είναι κι αυτή αμφιλεγόμενη. Εφόσον, δηλαδή, είναι μία **κατάκτηση** η διεξαγωγή των Π.Α. στον ίδιο τόπο με τους Ολυμπιακούς, γιατί να μη διεκδικηθεί και ο ίδιος χρόνος; Αντιλαμβάνεστε τι θέλω να πω, όπως κι εγώ αντιλαμβάνομαι τη δυσκολία ενός τέτοιου στόχου. Όμως, ως άνθρωπο που ασπάζεται τις διακηρύξεις του Παραολυμπιακού Κινήματος με προβληματίζει αυτή η **διάκριση**.

Και, για να το θέσω σε ένα άλλο επίπεδο: θα έπρεπε οι αγώνες των ΑμεΑ να είναι **ξεχωριστοί** (Παραολυμπιακοί) από τους αγώνες όσων δεν έχουν -προς το παρόν- αναπηρία (Ολυμπιακοί); Μήπως έτσι απλώς «θεσμοθετείται» η διάκριση; Δεν θα ήταν πιο σωστό οι Ολυμπιακοί Αγώνες να διαρκούν 25 αντί για 17 ημέρες (αν χρειαζόταν παράταση) και να συμμετέχουν **όλοι** οι αθλητές, διαγωνιζόμενοι σε κατηγορίες σύμφωνα με το Σύστημα Ταξινόμησης της Λειτουργικότητας;

Καταλαβαίνω ότι εγείρονται κάποια τεχνικά θέματα (πού θα φιλοξενηθούν όλοι, θα χρειαστούν[;] περισσότερα γήπεδα κλπ.). Δεν είναι όμως αποφασιστικό και απαραίτητο βήμα για την **ίση μεταχείριση** όλων των αθλητών;

Σε ποια κατεύθυνση, άραγε, συντελεί η ύπαρξη ξεχωριστών αθλητικών οργανισμών (πέρσι δημιουργήθηκε στην Ελλάδα η Εθνική Αθλητική Ομοσπονδία Ατόμων Με Αναπηρίες) για όσους ζουν με αναπηρία; Είναι

ζητήματα τεχνογνωσίας της αναπηρίας, θα αντιτάξουν κάποιοι. Μα, ακριβώς αυτό λέω κι εγώ: οι «γενικές» ομοσπονδίες των αθλημάτων έχουν την τεχνογνωσία των αθλημάτων «τους». Θα δεχόμουν τη δημιουργία τμημάτων για ΑμεΑ μέσα σε κάθε ομοσπονδία, κάτι που άλλωστε γίνεται σε κάποιες Διεθνείς Ομοσπονδίες (π.χ. Ξιφασκίας, Τένις κ.ά.). Υπενθυμίζω πόσο έντονα πρόβαλε ο «Αθήνα 2004» ότι, **κοινή** Επιτροπή διοργάνωσε και τις δύο συναντήσεις. Πώς συνδυάζεται αυτό με την ίδρυση ξεχωριστής Ομοσπονδίας ΑμεΑ; Μήπως πρέπει να αποφασίσουμε τι θέλουμε;

Μπορούμε

Θέλω να εκφράσω μία ακόμα θέση: είναι ανάγκη (έτσι πιστεύω) να «ανοίξει» ο αθλητισμός υψηλού επιπέδου και για τους αθλητές με σοβαρές αναπηρίες. Είναι σπουδαία πρόοδος η εφαρμογή του Συστήματος Κατάταξης (Ταξινόμησης) με βάση τη *λειτουργικότητα*. Υπενθυμίζω και τονίζω ότι η μέγιστη διαφορά αυτού σε σχέση με παλαιότερα Συστήματα Κατάταξης είναι ότι, το σύγχρονο είναι προσανατολισμένο στο *άθλημα* και όχι στην *αναπηρία*. Δεν ενδιαφέρει τι έχεις και τι δεν έχεις παρά μόνο τι μπορείς και τι δεν μπορείς να κάνεις **από αυτά που χρειάζεται το άθλημα** που έχεις επιλέξει. Συγκρίνετε αυτή τη θέση με όσα λέγαμε πιο πριν και θα διαπιστώσετε μια μεγάλη αντίφαση.

Θέλω σε αυτό το σημείο να διατυπώσω μια παραίνεση: να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στους πολίτες με *σοβαρές αναπηρίες*. Να βγουν στους δρόμους, στα στάδια. Έχετε συναντήσει ποτέ άνθρωπο με αναπνευστική συσκευή; Υπάρχουν!

Είναι βασικό να τους δοθούν ίσες ευκαιρίες με τους αποκαλούμενους ικανούς-σωματικά (στην Ελλάδα χρησιμοποιείται ευρέως ο εξωφρενικός όρος «αρτιμελείς») συμπολίτες τους, ειδικά

- Στη Φυσική Αγωγή στα σχολεία
- Στις δραστηριότητες διασκέδασης και αναψυχής
- Στον αθλητισμό υψηλού επιπέδου

Η δύναμη... της ψυχής

Όσο πιο ανεξάρτητος είναι κάποιος, τόσο πιο πιθανό είναι αυτός να μετέχει σε διάφορες δραστηριότητες. Η ανεξαρτητοποίηση είναι και στόχος και προϋπόθεση της «σοβαρής» ενασχόλησης με τον αθλητισμό. Οι δυνατότητες ενός ανθρώπου με αναπηρία είναι εκπληκτικές κι αυτό δεν είναι ευχή ή υπόθεση αλλά έχει αποδειχτεί μέσα από τους Π.Α.

Κι ενώ η επιτυχής ενασχόληση με τον αθλητισμό συνδέεται με το εισόδημα (που είναι χαμηλότερο στους ΑμεΑ), δεν είναι δυνατό να γίνει το αντίστροφο, να βελτιώσει ο αθλητισμός το εισόδημα των αθλητών. Αν λοιπόν θέλουμε να στρέψουμε τους νέους με αναπηρία προς τον αθλητισμό, θα πρέπει να τους προσφέρει η κοινωνία αυτή τη δυνατότητα, μέσα από προγράμματα όπως το ολοήμερο σχολείο κ.ά., όπου το κόστος ελαχιστοποιείται.

Γιατί τα λέμε αυτά; Διότι, δεν βλέπουμε άλλον τρόπο για την ανάπτυξη του αθλητισμού όλων των επιπέδων και την αλλαγή της **νοοτροπίας**. Να έλθουν οι αθλητές με αναπηρία στο προσκήνιο, να σταθούν δίπλα στους υπόλοιπους αθλητές, με ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Έτσι, θα έχουν την ίδια αντιμετώπιση από την κοινωνία. Με άλλα λόγια, οι συμπολίτες τους θα προσδοκούν την αθλητική επιτυχία από αυτούς σε ένα χρονικό ορίζοντα και δεν θα τους ανακηρύσσουν ήρωες στην πρώτη τους επιτυχία. Το να ξεπεράσει κανείς τον εαυτό του και να καταγράψει κορυφαία επίδοση είναι σπουδαίο επίτευγμα από μόνο του. Γιατί οι αθλητές με αναπηρία να είναι «ξεχωριστοί»; Γιατί να τιμώνται οι Παραολυμπιονίκες για «δύναμη ψυχής» και όχι για το αθλητικό τους κατόρθωμα; Σάμπως οι Ολυμπιονίκες μόχθησαν λιγότερο; Έτσι θα αλλάξουν οι αντιλήψεις απέναντι στη διαφορετικότητα;

Ας μιλήσουμε για αθλητισμό.

Αθλητισμός είναι να θέτεις ένα (προσωπικό) στόχο και να αγωνίζεσαι να τον κατακτήσεις· ένα προσωπικό «στοίχημα». Το αθλητικό ιδεώδες αποκρυσταλλώνεται στην άμιλλα, στην προσπάθεια να ξεπεράσεις τον αντίπαλο. Ο πραγματικός Αθλητής ικανοποιείται πλήρως εάν αποδώσει το μέγιστο των δυνατοτήτων του, ακόμη κι αν είναι ο τελευταίος. Τι σχέση έχει αυτή η θεώρηση με τον πρωταθλητισμό, όπως βιώνεται σήμερα; Η σύγχρονη αντίληψη «ο πρώτος είναι πρώτος, ο δεύτερος δεν είναι τίποτα» είναι βραδυφλεγής βόμβα στα θεμέλια του αθλητικού οικοδομήματος. Η νίκη γίνεται αυτοσκοπός και ο αθλητής το μέσον για την επίτευξή του. Παύει ο αθλητής να είναι το κέντρο του αθλητισμού· τη θέση του παίρνει η νίκη.

Και ακόμα οι αθλοπαιδιές, τα αθλητικά παιχνίδια. Είναι τα πλέον διαδομένα «αθλήματα» (ποδόσφαιρο, μπάσκετ κ.ά.). Θεωρούνται ως τέτοια γιατί γυμνάζουν νου και σώμα. Όμως, έχουν έντονο το στοιχείο της προσποίησης, της πονηράδας, της προσπάθειας να ξεγελαστεί ο αντίπαλος. Κατά πόσο συνάδουν αυτά τα χαρακτηριστικά με το σεβασμό του αντιπάλου, ένα θεμελιώδες στοιχείο του αθλητισμού;

Αθλητισμός για Όλους

Η ευθύνη είναι πολύ μεγάλη. Ο πληθυσμός των ΑμεΑ στον κόσμο σήμερα είναι πραγματικά τεράστιος (πάνω από 600 εκατομμύρια, σύμφωνα με την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας) και μεγαλώνει διαρκώς. Αν διευρύνουμε την οπτική μας γωνία, θα δούμε και τους λόγους:

Βλάβες, ανικανότητες ή μειονεξίες (έτσι ορίζεται η «αναπηρία») δημιουργούν πολλοί παράγοντες:

- Χρόνια νοσήματα (όπως ο διαβήτης, τα καρδιακά νοσήματα, ο καρκίνος)
- Τραυματισμοί (από τροχαία ατυχήματα, πτώσεις, **νάρκες**, βία)
- Νοητικές νόσοι
- Υποσιτισμός
- Έιτς
- Μολυσματικές ασθένειες

Προσθέστε και τον υπερπληθυσμό του πλανήτη, την αύξηση της μέσης ηλικίας (λόγω της αύξησης του προσδόκιμου επιβίωσης που πετυχαίνει η ιατρική πρόοδος) και θα αντιληφθείτε ότι, το μεγάλο χωριό στο οποίο ζούμε έχει πολλούς κατοίκους με αναπηρία και ένα μεγάλο πρόβλημα τίθεται, αυτό της χρηματοδότησης.

Πώς γράφεται η ιστορία

Δεν πρόκειται να απεραντολογήσουμε ή να απαντήσουμε γενικά στο παραπάνω ερώτημα. Ανατρέχοντας όμως στην ιστορία του Παραολυμπιακού Κινήματος βλέπουμε ότι αυτή καθορίστηκε από μερικά (μετριούνται στα δάχτυλα των χεριών) πρόσωπα. Είναι εκπληκτική η δύναμη που κρύβεται σε έναν άνθρωπο. Όταν αυτή απελευθερώνεται, μπορεί και κάνει θαύματα (ενίοτε και καταστροφές...).

En oλίγοις

Ο αθλητισμός υψηλού επιπέδου έχει, γενικά, θετικά και αρνητικά σημεία· οι υπέρμαχοι εστιάζουν στα πρώτα, οι πολέμιοι στα δεύτερα. Όταν μιλάμε όμως για το **Παραολυμπιακό Κίνημα**, μιλάμε μεν για αθλητισμό, με άμεση αντανάκλαση όμως στην κατάσταση (*status*) των ανθρώπων με αναπηρίες και τη θέση τους στο παγκόσμιο γίγνεσθαι. Μέσα από τη συμμετοχή και το συναγωνισμό σκοπεύει την αποδοχή τους από την κοινωνία. Είναι η κινητήριος δύναμη για μια κοινωνική αλλαγή στην κατεύθυνση του αμοιβαίου σεβασμού και της εκτίμησης ως θεμελιωδών στοιχείων μίας κοινωνίας για όλους. Μοιραία, το Κίνημα θα περάσει τις εσωτερικές του αντιφάσεις και αμφισβητήσεις, που μπορεί να αυξήσουν την επιρροή και την αποτελεσματικότητα. Κι είναι σε καλό δρόμο.

Π.Τ.